"Discendo discimus - jak (se) učit v dnešní době"

1) Učit se?! Jak tomu máme rozumět…

Pomohou nám etymologie...

česky: učit se, naučit, vyučovat: kořen „uk“ souvisí s uvykáním přivykáním. Když se tedy něco učím, vlastně přivykám něčemu....

německy: lernen X lehren, beibringen (používáno jen u rodičů – dosl. Přinéšet k), unterrichten (nasměrovávat...) souvisí se staroněm. „lais“ stopa – učení je tedy hledání stop a cest.

Anglicky: read, learn, teach, investigate – i mnohá další synonyma ukazují, co vše je bráno jako učení

latinsky: disco (já sebe), doceo (někoho), studeo – snažím se, usiluji o něco

francouzsky: enseigner, apprendre, etudier,

španělsky: enseñar, aprender – oba románské jazyky v sobě podržují význam latinského in-seminare (doslova: zasívám semínko) chápe tedy učení jako inspirace věděním pro budoucí růst

2) Discendo discimus (učíme se učením)

Zkusili jsme si každý naučit druhé něco malého. Použili jsme metodu SMART – tj. jasně si uvědomit **prostředek** a **cíl** učení. Tedy: na konci mé výuky budou studenti umět /přesně!/ to a to.

K cílům použijeme metodu SMART:

Písmeno	Hlavní pojem	Ostatní pojmy
S	Specific – konkrétní	Significant – významný,[6] Stretching – posouvající, Simple – jednoduchý
M	Measurable – měřitelný	Meaningful – smysluplný,[6] Motivational – motivující,[6] Manageable – uříditelný
A	Achievable – dosažitelný	Appropriate – odpovídající, Attainable – dosažitelný[7], Agreed – odsoulasený,[8][9] Assignable – zadatelný,[10] Actionable – zprocesnitelný, Action-oriented – orientovaný na akci,[6] Ambitious – ambiciózní[11], Aligned – sladěný
R	Realistic – realistický[10]	Relevant – odpovídající, Results/Results-focused/Results-oriented,[7] Resourced – pokrytý zdroji,[12] Rewarding[6]
T	Time-bound – ohraničený v čase	Time-oriented – časově orientovaný, Time framed – zasazený do časového rámce, Timed – termínovaný, Time-based – založený na čase, Timeboxed – uzavřený v čase, Timely – časovaný,[7][9] Time-Specific – konkrétní v čase, Timetabled – načasovaný, Time limited – časově omezený, Trackable – dohledatelný, Tangible – hmatatelný
E	Evaluate – hodnocený	Ethical – etický, Excitable – fascinující, Enjoyable – zábavný, Engaging – strhující, Ecological – s pozitivním vlivem na okolí
R	Reevaluate – průběžně hodnocený	Rewarded – odměněný, Reassess – znovu hodnotitelný, Revisit – znovu hodnocený, Recordable – zaznamenatelný, Rewarding – hodnotný, Reaching – dosažitelný

Tj. pomůcka používaná v projektovém řízení ve fázích stanovení cílů. Cíl tedy musí být:

K zhodnocení prostředků, jimiž budeme naše posluchače učit – resp. Jejich účinnost zvážíme dle Kalhous – Obst:

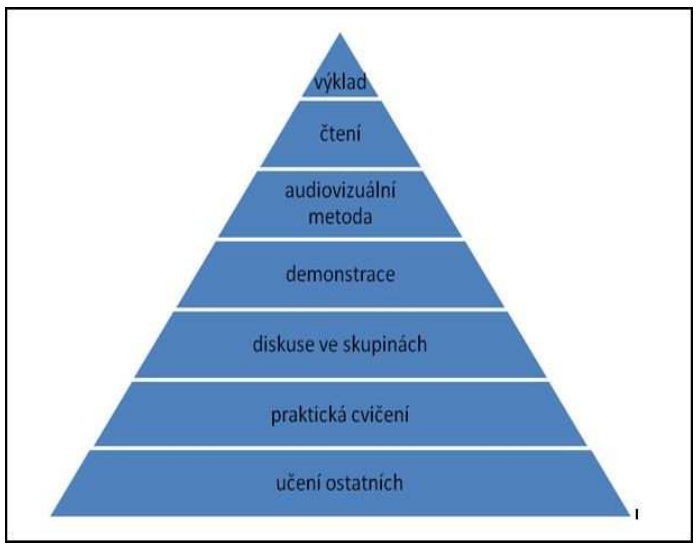

Konkrétní výsledek učení (cíl a metod a)

Jméno: Martin Polák 2.B
Cíl: Naučit ostatní něco o pražském metru (zajímavosti, včetně obleku)
Prostředek a metoda (výklad, četba, demonstrace):
ZPĚTNÁ VAZBA (dle s.m.a.r.t.): Nejasně vymezený a prezentovaný obsah výklad ("co vše chci říct"). Posluchače ale motivoval velký zájem a znalosti přednášejícího, který se ale nedokonale připravil...

Jméno: Tobiáš Křížek I. A
Cíl: Naučit ostatní skládat Origami žábu
Prostředek a metoda (výklad, četba, demonstrace): Výklad, praktické cvičení
ZPĚTNÁ VAZBA (dle s.m.a.r.t.): Vynakající. Dobře připraveno i odprezentováno. Přednášející dobře komunikoval i instruoval. Jediné, co bychom mohli napadnout je volba poměrně těžké skládačky, což může začátečníka až odradit...

Jméno: David Beneš IV. B
Cíl: Výroba obálky
Prostředek a metoda (výklad, četba, demonstrace): praktická ukázka a vlastní výroba
ZPĚTNÁ VAZBA (dle s.m.a.r.t.): Dobře a jasně zvolený obsah byl velmi podlomen nulovým úvodem do výkladu (co a jak budeme dělat), podrobnějším komentářem postupu a komunikací se studenty vůbec.

Jméno: Matěj Havránek VII. A
Cíl: Základy řízení auta, tipy do praxe v autoškole
Prostředek a metoda (výklad, četba, demonstrace): Výklad, obrázky, praktická ukázka "hra"
ZPĚTNÁ VAZBA (dle s.m.a.r.t.): Velmi zdařilá prezentace, zájem přednášejícího vtáhl všechny do výkladu. Negativními momentem bylo občasné přeskakování ve výkladu, přílišné zjednodušování či nedovysvětlení složitějších ale důležitých momentů řízení ("prostě pro ten motor se mu to nebude líbit").

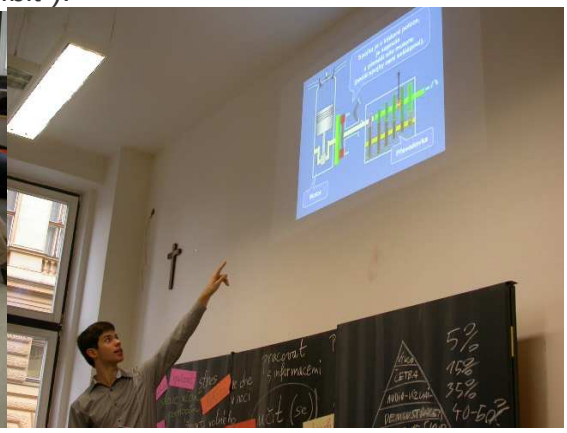

Jméno: Josef Sklenička VII. A
Cíl: seznámení se s nástrojem, základy hry na violoncello (stupnice)
Prostředek a metoda (výklad, četba, demonstrace): výklad, demonstrace, prakt. zkoušení
ZPĚTNÁ VAZBA (dle s.m.a.r.t.): Velmi zdařilá a živá prezentace se skvěle zvolenou jak praktickou ukázkou tak i s učením jednotlivých studentů. Jediným nedostatkem bylo ne zcela dokonalé vysbvětlení základních termínů a hry vůbec - jedná se o dosti složitou dovednost...

Jméno: Marie Čížková III.A

Cíl: Naučit ostatní poskládat z papíru malý blok
Prostředek a metoda (výklad, četba, demonstrace): výklad, demonstrace, praktické zkoušení, diskuze ve skupině
ZPĚTNÁ VAZBA (dle s.m.a.r.t.): Perfektní prezentace, zvládnuté jak předvedení, tak dohlížení na postup u studentů, kteří si nebyli jisti. Zvolený výrobek byl však opět velmi složitý

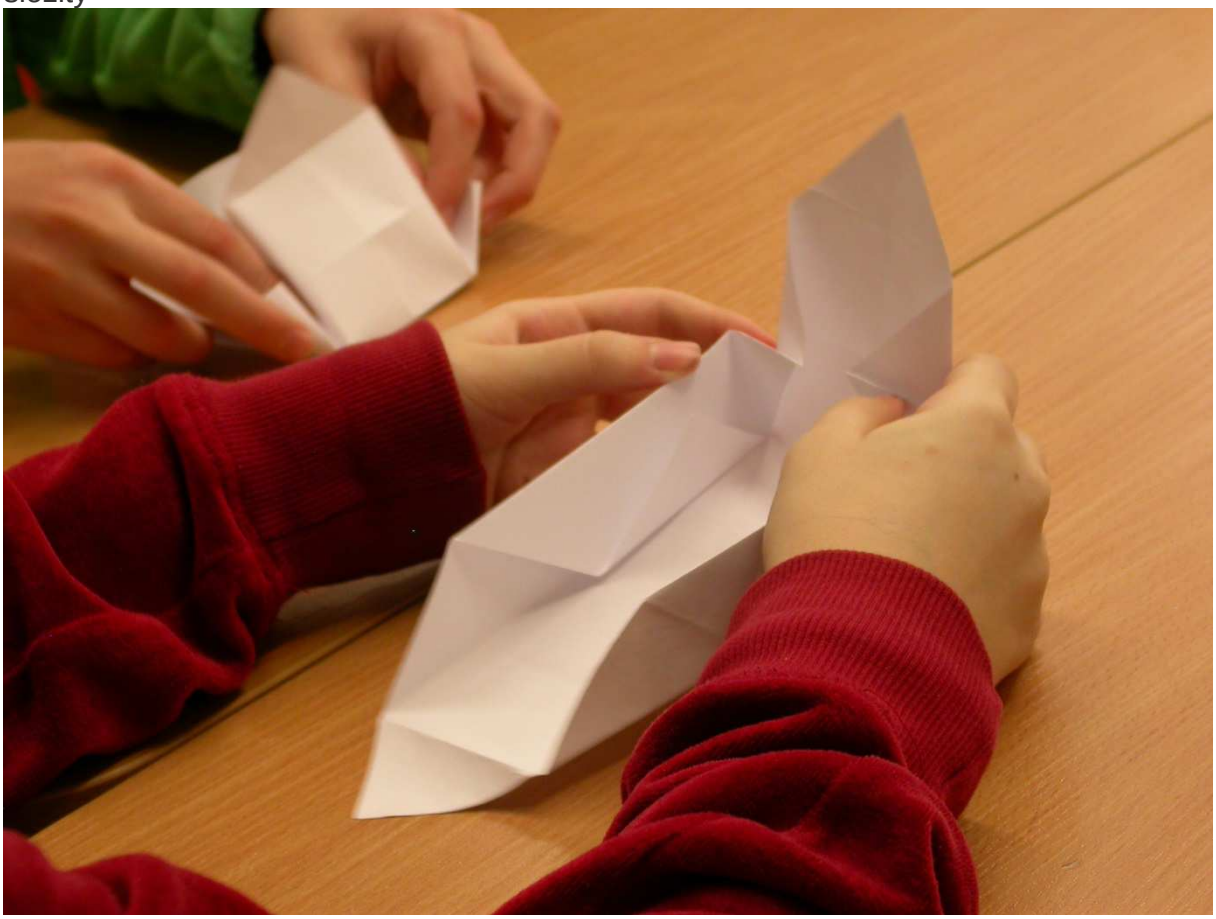

Jméno: Štěpán Müller III.A
Cíl: Naučit ostatní uvázat oprátku na šibenici
Prostředek a metoda (výklad, četba, demonstrace): výklad, demonstrace, praktické zkoušení
ZPĚTNÁ VAZBA (dle s.m.a.r.t.): Velmi úzké a jasné téma-cíl. Výklad i ukázka provedena dobře, jediné na čem bychom se mohli přít je praktické užití této dovednosti.

Jméno: Kamila Bejšovcová II.A
Cíl: Naučit ostatní jednoduchý trik.
Prostředek a metoda (výklad, četba, demonstrace): demonstrace, praktické cvičení
ZPĚTNÁ VAZBA (dle s.m.a.r.t.):

Jméno: Kateřina Benešová II. B
Cíl: Naučit ostatní uzel, který zmizí
Prostředek a metoda (výklad, četba, demonstrace): demonstrace, praktické cvičení
ZPĚTNÁ VAZBA (dle s.m.a.r.t.):

Jméno: Marta Poulová 6.B
Cíl: ukázat a naučit používat morseovku
Prostředek a metoda (výklad, četba, demonstrace): krátká historie, klíč, psaní vzkazů
ZPĚTNÁ VAZBA (dle s.m.a.r.t.): mohlo by to být víc akční

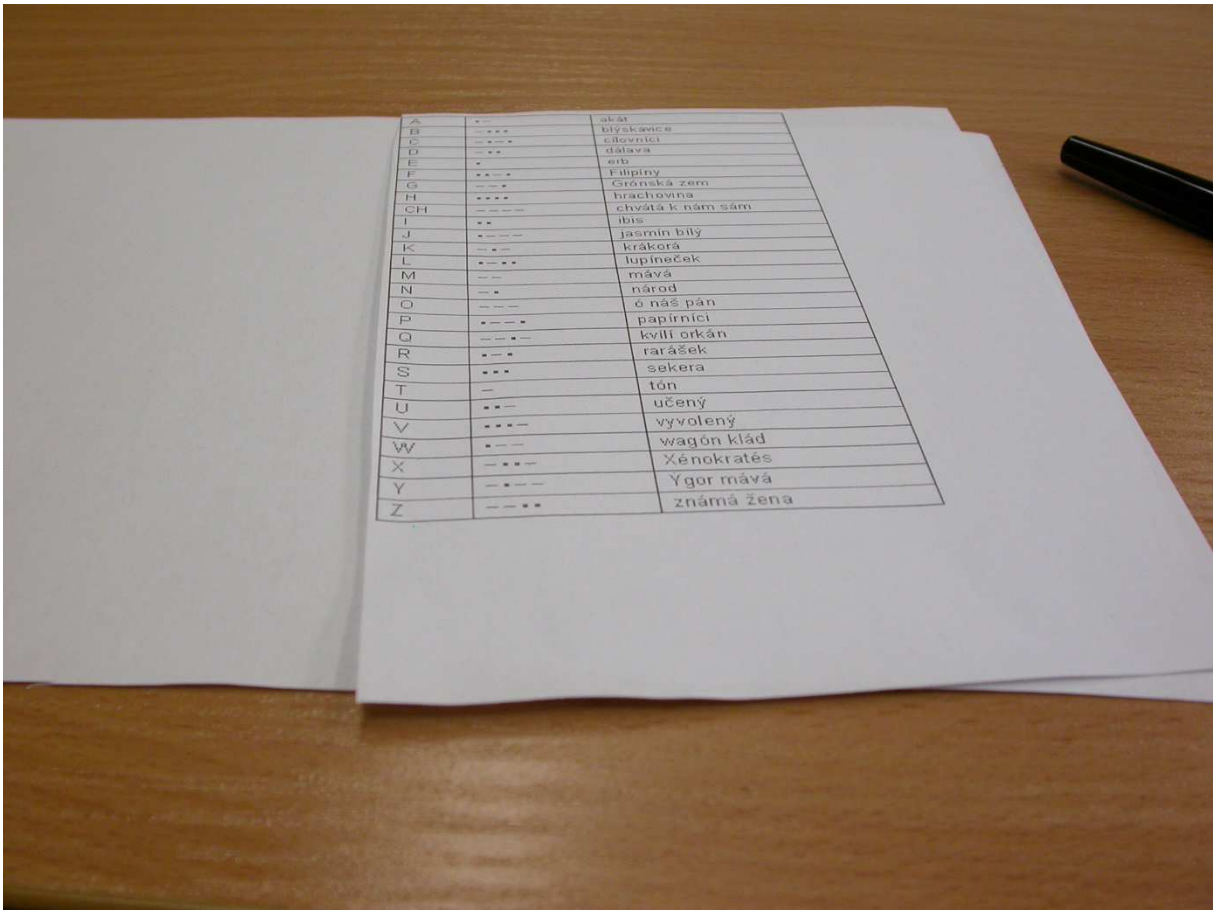

3) Učení není jen „biflování“ – nejčastěji ale na gymnáziu budeme používat paměť....

Jak si efektivně zapamatovat?!

- udělat si SYSTÉM (škatulky, dělit dle kategorií a neučit se vše naráz)
- udělat si plán (klidně i systém lístečků, kde mám přesně naplánováno, CO a JAK dlouho se budu učit – postupně lístečky s úlevou odtrhávám a zahazuji:-))
- rozehřát se (i mozek – jako svaly – se musí zvolna rozehřát: nejprve si tedy látku volně pročíst začít tím nejlehčím)
- ať jsem v jakémkoli časovém presu NEPŘETĚŽOVAT (ani auto nejede nejlépe s plynem na podlaze..)
- kouzelné číslo SEDM – i v krátkodobé paměti nejefektivněji udržíme maximálně sedm nový informací (je proto třeba si látku dělit
- spojit se sebou (=se svým životem, dále:osobní memotechnické pomůcky, žert, zážitek – pocit

<u>„Brzdy“ ve studiu</u>

x fyzická nepohoda (hlad, únava, stres..)

x podobnost (srov. AJ self-confidence, s-confident, s-consious

x interference (zasahování jednotlivých látek do sebe navzájem např. Bereme Ameriku v biologii i zeměpisu)

x souběžnost (učím se zároveň zeměpis a dějepis, k tomu hudba..)

x příliš velké celky

x nedostatek PŘESTÁVEK!

PŘESTÁVKY: dle potřeby ale ideálně každých 20-40 (byť by to bylo jen pohled z okna)

- přestávka = skutečně odpočinek, ne jiné aktivita (poslech hudby)

-druhy přestávek: **kódovací** (pro zběžné zapamatování, trvá 20-30 s), **přepínací** (pro postup v látce dál, 3-4 minuty), **mezi celými bloky** (látky či jiného předmětu, 15-20 minut), d**louhá zotavovací** (po skutečně dlouhé učení (1-3 hodiny), **po práci** (1-2 dny – prostě víkend!), **dovolené** (jeden dlouhý úsek, kdy skutečně ani nepracuji ani nestuduji)

4) Samostudium – jak zvolit ten správný kanál?

Do našeho mozku nevede jiná cesta – kanál – než tato: čtení, poslech, psaní, činnost vědomá či nevědomá, pohyb vůbec

Nejvíce podnětů (80%) vnímáme zrakem, přesto je třeba si uvědomit a nalézt ten kanál, který pro naše učení nejnosnější.

Metody:

E.U.R – Evokace, uvědomění, reflexe (tj. uvědomím/evokuji/ si, co už o tom vím, co si o tom myslím. Následně se soustředím na to nové, co přijímám a na závěr si shrnu a zopakuji, co jsem se dozvěděl)

SQ3R - Zřejmě nejznámější a nejpoužívanější metodou efektivního čtení odborných textů je SQ3R (survey, question, read, recite, review), která byla poprvé popsána v roce 1946 a jejímž autorem je Francis Pleasant Robinson. Základem je představa, že čtení textu by mělo být rozděleno do pěti stupňů, a to v následujícím pořadí:

1. Survey. V této fázi by si měl čtenář udělat celkovou představu o textu jako celku, jeho obsahu a struktuře.
2. Question. Pokud člověk zjistí, že daný dokument vyhovuje (alespoň teoreticky) jeho potřebám, je na místě si položit otázky, na které v něm chceme nalézt odpověď.
3. Read. Až třetím krokem je čtení textu jako celku. Čtení je přitom orientováno na hledání odpovědí na zvolené otázky.
4. Recite. Čtvrtým krokem je rekapitulace toho, co se čtenář dozvěděl a zda text podal uspokojivé odpovědi na jeho otázky.
5. Review. Posledním krokem je opětovné projití textu a jeho zopakování. Tím, že si jej čtenář zopakuje, zapamatuje si z něj více informací.

5) Knihy vhodné ke studiu

ARMSTRONG, Thomas. *Každý je na něco chytrý: jak odhalit a rozvíjet různé druhy inteligence*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2011. 253 s. ISBN 978-80-262-0019-2

FISHER, Robert. *Učíme děti myslet a učit se: praktický průvodce strategiemi vyučování*. Překlad Karel Balcar. Vyd. 3. Praha: Portál, 2011. 172 s. Pedagogická praxe.

KOSSAK, Hans-Christian. *Jak se snadno učit a více si pamatovat*. 1. vyd. Praha: Grada, 2012. 216 s. ISBN 978-80-247-4009-6.

web. www.odyssea.cz – Jak se učit efektivně